

Sygn. akt VIII GC 492/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Patrycja Baranowska

Protokolant Monika Ziębakowska

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w G.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w Ś.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powódki (...) spółki akcyjnej w G. na rzecz pozwanej (...) spółki akcyjnej w Ś. kwotę 14.417,00 zł (czternastu tysięcy czterystu siedemnastu złotych) tytułem kosztów procesu,

III. ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 586,73 zł (pięciuset osiemdziesięciu sześciu złotych siedemdziesięciu trzech groszy) tytułem kosztów sądowych.

Sygn. akt VIII GC 492/16

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka akcyjna w G. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) spółki akcyjnej w Ś. kwoty 228.575,33 euro wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 167.075,33 euro od dnia 6 lutego 2016 r. i od kwoty 61.500 euro od dnia 23 kwietnia 2016 r. oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu powódka wskazała, że zawarła z pozwaną, która uległa przekształceniu z (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) spółkę akcyjną umowę nr (...). Przedmiotem umowy było wybudowanie przez powódkę pontonu o szacunkowej masie 2350 ton i szacunkowym wynagrodzeniu w wysokości 5.851.500 euro. Po zawarciu umowy strony zawierały aneksy, w ramach których przesuwali terminy wejścia jej w życie, wyłączały z umowy część objętego nią przedmiotu oraz zmieniały warunki i plany płatności. Finalne wynagrodzenie za wykonanie wszystkich prac zostało określone w końcowej tabeli rozliczeniowej stanowiącej załącznik do aneksu nr (...). W związku z powstałą omyłką rozliczeniową pozwana pomniejszyła jednak należną powódce płatność o kwotę 167.075,33 euro tytułem wykonania bloku R1 (rufowego) zgodnie z aneksem nr (...), przy czym kwota 167.075,33 euro tytułem wykonania tego bloku znów została odjęta od wynagrodzenia powódki w końcowej tabeli rozliczeniowej przy aneksie nr (...). Na skutek powyższego, zdaniem powódki, pozwana bezpodstawnie ponownie zatrzymała wskazaną kwotę. Chcąc skorygować powstały błąd rozliczeniowy powódka przygotowała aneks nr (...) i wystawiła fakturę VAT korygującą nr (...) na dochodzoną pozwem kwotę 167.075,33 euro.

Nadto zgodnie z aneksem nr (...) powódka zobowiązała się do wykonania na podstawie odrębnego zlecenia robót malarskich określonych w końcowej tabeli rozliczeniowej i wyłączonych z przedmiotu umowy. Pomimo nie otrzymania

zlecenia powódka wykonała prace malarskie i wystawiła z tego tytułu fakturę nr (...) na kwotę 61.500 euro. W ocenie powódki roboty, w oparciu o które wystawiono wskazane faktury VAT zostały przez nią prawidłowo wykonane i odebrane stosownymi protokołami odbioru robót. Mimo to do dnia złożenia pozwu, powódka nie otrzymała zapłaty kwot wynikających z prawidłowo wystawionych faktury VAT tj. faktury korygującej nr (...) oraz faktury (...).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 20 września 2016 r. w sprawie VIII GNc 485/16 referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Szczecinie nakazał pozwanej zapłacić dochodzoną pozwem kwotę wraz kosztami procesu w wysokości 23.179 zł.

Pozwana zaskarżyła nakaz w całości domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powódki na jej rzecz kosztów procesu. Zdaniem pozwanej zgłoszone w pozwie roszczenie, składające się z dwóch elementów, nie zostało udowodnione ani co do zasady, ani co do wysokości. Odnosząc się do składnika żądania pozwu w zakresie należności 167.075,33 euro pozwana podniosła, że intencją stron wyrażoną w końcowej tabeli rozliczeniowej było uzgodnienie ostatecznego wynagrodzenia kontraktowego, niepodlegającego późniejszym zmianom. Twierdzenia powódki jakoby w sprawie doszło do jakiejś „omyłki rozliczeniowej” pozwana uznała za gołosłowne i nie potwierdzone żadnymi dowodami. Nie kwestionując faktu zawarcia umowy oraz 8 aneksów, pozwana zarzuciła, że kolejny aneks nr (...) stanowił jedynie projekt aneksu opracowany jednostronnie przez powódkę, na którego treść pozwana nie miała żadnego wpływu. W kontekście żądania zapłaty kwoty 61.500 euro pozwana zaprzeczyła z kolei jakoby kiedykolwiek udzielała powódce zlecenia w tymże przedmiocie oraz by prace objęte fakturą VAT nr (...) zostały wykonane przez powódkę, odebrane przez pozwaną oraz wycenione przez strony na wskazaną w fakturze wartość.

W odpowiedzi na sprzeciw powódka dowodząc zaistnienie omyłki rozliczeniowej wyjaśniła, że nie otrzymała wynagrodzenia w kwocie 167.075,33 euro ponieważ aneksem nr (...) strony wyłączyły z przedmiotu umowy prefabrykację bloku R1, wcześniej jednak powódka wystawiła fakturę nr (...) na całość wynagrodzenia za ten etap pracy, a pozwana w dniu 13 listopada 2014 r. potrąciła kwotę 167.075,33 euro z wynagrodzenia powódki. Po dokonaniu potrącenia, w dniu 23 grudnia 2014 r. strony zawarły aneks nr (...), w którym ustaliły końcowe wynagrodzenie za wykonanie wszystkich prac na kwotę 6.594.052,23 euro, które nie jest zgodne ze stanem faktycznym, gdyż ponownie kwota 167.075,33 euro została potrącona z wynagrodzenia powódki (w pozycji (...) wyszczególniono pozycję „wyłączenie z prefabrykacji bloku R1). Z ostrożności procesowej, powódka wskazała, że na podstawie art. 84 § 1 i 2 k.c. uchyła się od skutków prawnych swego oświadczenia woli w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia określonego aneksem nr (...) do umowy, albowiem pozwana wiedziała o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 listopada 2014 r. (...) spółka akcyjna w G. zarwała z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś., która w trakcie trwania umowy uległa przekształceniu w (...) spółkę akcyjną umowę nr (...). Na mocy umowy spółka (...) zleciła spółce (...) wykonanie budowy pontonu o szacunkowej masie 2350 ton zgodnie z wymaganiami klasy (...)*GL, opisem technicznym, standardami wykonania i ofertą stanowiącymi załączniki do umowy (rozdział I pkt 1.1.). Zakres ogólny przedmiotu umowy oznaczono jako obsługę technologiczną oraz nadzór i odbiory Kontroli Jakości wg standardów Towarzystwa (...)*GL oraz przygotowanie do odbioru przez D. Kontroli Jakości zamawiającego i klasyfikatora (...)*GL (pkt 1.1.1.). W dalszej części umowy w pkt 1.1.2 określony został zakres prac dotyczący kadłuba a w pkt 1.1.3 dotyczących wyposażenia.

W rozdziale II umowy zatytułowanym „Zmiana zakresu prac” zapisano, że wszelkie zmiany muszą odbywać się w formie pisemnych aneksów do umowy. W przypadku wystąpienia konieczności zmiany lub modyfikacji projektu w trakcie budowy przez zamawiającego wystąpi on do wykonawcy z zapytaniem w celu określenia możliwości, terminu realizacji, wpływu zmiany na harmonogram prac oraz kosztów wykonania zmiany (karta zmian). Wykonawca przedstawi zamawiającemu propozycję wykonania zmiany uwzględniając wymienione powyżej pozycje, w celu akceptacji przez Zamawiającego i podpisania stosownego aneksu do Umowy. Wykonawca nie jest zobowiązany do rozpoczęcia prac bez podpisania aneksu do umowy oraz nie ponosi odpowiedzialności za niedotrzymanie

terminu realizacji harmonogramu wynikającej z wprowadzonych zmian - w szczególności wykonawca nie ponosi odpowiedzialności z tytułu kar umownych za zwłokę (pkt 3.1).

Zgodnie z rozdziałem IV zatytułowanym „Terminy realizacji” wykonawca zobowiązał się do zbudowania, zwodowania i przekazania pontonu zamawiającemu w G. Nabrzeże V. do dnia 10 sierpnia 2015 r.

W rozdziale V zatytułowanym (...) strony ustaliły, że wynagrodzenie szacunkowe za wykonanie zakresu umowy dotyczącego pkt. 1.1.1 i pkt. 1.1.2 w wysokości 5.851.500 euro netto (pkt 5.1). Ostateczne wynagrodzenie wykonawcy za zakres opisany w pkt. 1.1.1 i pkt. 1.1.2 zostanie określone na podstawie przelicznika: masa wg dokumentacji warsztatowej pomnożone przez cenę jednostkową 2,49 euro za 1 kg konstrukcji stalowej kadłuba za wykonany podstawowy zakres prac budowy kadłuba. To wynagrodzenie zostanie powiększone o prace opisane w pkt. 1.1.3 - wyposażenie, oraz o prace dodatkowe zlecane osobno i każdorazowo uzgadniane w zakresie cen (pkt 5.2).

W myśl zapisu w rozdziale IX pkt 9.1 odbiory przedmiotu umowy winny nastąpić na podstawie protokołów częściowych i końcowego podpisanych przez przedstawicieli stron wskazanych w Rozdziale X umowy. Przedstawicielami ze strony zamawiającego odpowiedzialnymi za nadzór nad realizacją umowy, w tym za zatwierdzanie protokołów zdawczo-odbiorczych oraz decyzje finansowe wyznaczeni zostali K. F. i P. S.. P. S. został przedstawicielem zamawiającego odpowiedzialnym za nadzór nad realizacją umowy, w tym za sprawy związane z realizacją prac, zmianą zakresu prac i robotami dodatkowymi. Jako przedstawiciela odpowiedzialnego za ustalenia w zakresie odbiorów oraz wymagań jakościowych wskazano D. J..

W rozdziale XI pkt 11.1. zapisano, że wszystkie zmiany i ustalenia do niniejszej umowy będą wymagały aneksu do umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Załączniki wymienione w Umowie stanowią jej integralną część. W pkt 11.7 zaznaczono, z kolei, że umowa wchodzi w życie pod warunkiem zawieszającym spełnienia przez zamawiającego w terminie do dnia 12 grudnia 2014 r. włącznie, warunków takich jak podpisanie kontraktu głównego z inwestorem i oświadczenie o spełnieniu wszystkich warunków koniecznych do wejścia w życie kontraktu głównego oraz uzyskanie finansowania z banku na realizację kontraktu głównego.

W aneksie nr (...) z dnia 12 grudnia 2014 r. strony przesunęły termin wejścia w życie umowy do dnia 31 grudnia 2014 r. przy zachowaniu dotychczasowych warunków.

W aneksie nr (...) z dnia 31 grudnia 2014 r. strony ponownie przesunęły termin wejścia w życie umowy do dnia 28 lutego 2015 r. i jednocześnie zmieniły termin jej realizacji na 8,5 miesięcy od dnia wejścia w życie umowy oraz przekazania kompletu list materiałowych umożliwiających zamówienie materiału stalowego.

W dniu 23 lutego 2015 r. spółka (...) złożyła oświadczenie o spełnieniu wszystkich warunków określonych w pkt 11.7 umowy, w tym w zakresie uzyskania finansowania przez bank realizacji kontraktu, wskazując jednocześnie, że umowa wchodzi w życie z dniem 23 lutego 2015 r.

W tym samym dniu tj. 23 lutego 2015 r. strony podpisały aneks nr (...) dotyczący zmiany warunków płatności oraz uzgodniły, iż wszelkie płatności z tytułu realizacji kontraktu głównego zawartego między inwestorem ((...) w W.) a zamawiającym będą płatne na rachunek powierniczy typu escrow założony przez zamawiającego i wykonawcę. Zaznaczono przy tym, że płatności z rachunku powierniczego na rzecz wykonawcy z tytułu realizacji przedmiotu umowy będą dokonywane po przedłożeniu w banku prowadzącego rachunek powierniczy faktury wykonawcy wraz z protokołem odbioru.

Kolejny aneks nr (...) podpisany został w dniu 28 lutego 2015 r. W treści aneksu strony ustaliły między innymi, że zamawiający dostarczy wykonawcy do dnia 2 marca 2015 r. kompletne listy materiałowe umożliwiające zamówienie min. 1.000 Mg materiału stalowego, przy czym dzień dostawy powyższego zakresu list materiałowych strony określiły jako dzień rozpoczęcia realizacji umowy.

W aneksie nr (...) z dnia 16 lipca 2015 r. strony dokonały między innymi zmiany w zakresie przedmiotu umowy poprzez podział prac ujętych w pkt 1.1.3 umowy nr (...) pomiędzy wykonawcę i zamawiającego (§ 2 aneksu). Ustalony został również zakres zobowiązań dotyczących przekazania dokumentacji warsztatowej, dokumentacji na zbrojenia czy harmonogramu prac (§ 3 pkt 1-4). Na podstawie § 3 ust. 5 aneksu strony wyłączyły z przedmiotu umowy prefabrykację przez wykonawcę bloku R1 (rufa). Zamawiający zobowiązał się wykonać, z powierzonego materiału przez powoda, prefabrykację bloku R1 (rufowego) na własny koszt i niebezpieczeństwo oraz dostarczyć go wykonawcy na nabrzeże. Dalej zapisano, że rozliczenie nastąpi według rzeczywistej masy określonej w dokumentacji warsztatowej. Zamawiający dostarczy blok R1 pomalowany (bez ostatniej warstwy) z wyposażeniem i odbiorem towarzystwa klasyfikacyjnego.

W dalszych zapisach w § 5 aneksu strony zmieniły treść umowy w zakresie wynagrodzenia poprzez dodanie, punktu 5.4 umowy, zgodnie z którym tytułem wykonania prac antykorozyjnych przez zamawiającego, wynagrodzenie wykonawcy określone w pkt 5.1 zostanie pomniejszone o iloczyn ilości metrów, które nie zostaną wykonane w pełnym systemie przez wykonawcę oraz kwoty 4,20 euro za m² oraz dodanie w punkcie 5.5 umowy, zgodnie z którym tytułem wykonania przez zamawiającego prefabrykacji bloku R1 (rufowego), o którym mowa w § 3 ust. 5 niniejszego aneksu, wynagrodzenie wykonawcy określone w pkt 5.1 zostanie pomniejszone o 0,70 euro/kg. Koszt dowiezienia materiału stalowego do miejsca prefabrykacji sekcji bloku R1 i transportu gotowych sekcji do miejsca ich scalania na terenie wykonawcy, leży po jego zamawiającego. Nadto zamawiający zobowiązał się zapłacić wykonawcy dodatkowe wynagrodzenie w łącznej wysokości 306.025,00 euro netto z tytułu dodatkowo poniesionych kosztów przyspieszenia realizacji szczegółowo opisanych w Załączniku nr 2 do niniejszego aneksu. Rozliczenie powyższego dodatkowego wynagrodzenia nastąpi w płatności końcowej (§ 6 aneksu).

W aneksie nr (...) z dnia 17 września 2015 r. strony zmieniły treść umowy zastąpionej aneksami nr (...) poprzez ustalenie, że zapłata wynagrodzenia określonego w Rozdziale V punkcie 5.2 umowy nastąpi w 4 częściach, a mianowicie: I płatność - 20 % wynagrodzenia w wysokości 1.170.300 euro - po dostawie 1.000 ton materiału stalowego na teren budowy, na podstawie protokołu podpisanego przez przedstawiciela zamawiającego i wykonawcy; II płatność - 30% wynagrodzenia w wysokości 1.755.450,00 euro - po dostawie 90% materiału stalowego i wykonaniu 50% sekcji płaskich, na podstawie protokołu podpisanego przez przedstawiciela zamawiającego i wykonawcy; III płatność - 20% wynagrodzenia w wysokości 1.170.300 euro - po wykonaniu 50% scalonych bloków, na podstawie protokołu podpisanego przez przedstawiciela zamawiającego i wykonawcy; IV płatność - 10% wynagrodzenia w wysokości 585.150 euro - po wykonaniu 80% scalonych bloków, na podstawie protokołu podpisanego przez przedstawiciela zamawiającego i wykonawcy i V płatność końcowa stanowiąca ostateczne rozliczenie zakresu umowy wyliczona zgodnie z Rozdział V pkt. 5.2. i 5.3. oraz ewentualne roboty dodatkowe, zmiany, modyfikacje - po wykonaniu całości zakresu umowy i podpisaniu protokołu zdawczo-odbiorczego przez zamawiającego i zatwierdzeniu przez klasyfikatora (...)*GL.

W § 3 aneksu strony zmieniły również dodaną poprzednim aneksem treść pkt 5.5. umowy ustalając, że wykonawca zleca zamawiającemu prefabrykację bloku R1 (rufowego), o którym mowa w § 3 ust 5 aneksu nr (...) dnia 16 lipca 2015 r., jednostkowy koszt wynikania tego zakresu wynosi 0,70 euro/kg. Koszt dowiezienia materiału stalowego do miejsca prefabrykacji sekcji bloku R1 i transportu gotowych sekcji do miejsca ich scalania na terenie wykonawcy, leży po jego zamawiającego. Rozliczenie między stronami umowy kosztu prefabrykacji tego zakresu nastąpi w płatności nr III w brzmieniu określonym w niniejszym aneksie nr (...). Rozliczenie zakresu malowania bloku R1 i rozliczenie dostarczonych materiałów przez wykonawcę i zakupionych przez zamawiającego nastąpi w końcowej płatności nr V opisanej w niniejszym aneksie nr (...).

W aneksie nr (...) z dnia 26 listopada 2015 r. strony dokonały akceptacji rozliczenia pakietów nr 1-4 objętych kartami zmian (§1), ponadto ustaliły dodatkowe wynagrodzenie przysługujące wykonawcy z tytułu poniesionych kosztów przyspieszenia realizacji prac z zaznaczeniem, że płatność powyższego dodatkowego wynagrodzenia nastąpi w terminie V płatności końcowej.

W aneksie nr (...) z dnia 23 grudnia 2015 r. strony ustaliły nowe terminy wodowania statku na 23 grudnia 2015 r. i termin przekazania jednostki na dzień 30 grudnia 2015 r. zaznaczając, że nie mają wzajemnych roszczeń wynikających ze zmian wymienionych terminów. Zgodnie z pkt 5 § 1 aneksu strony uzgodniły końcową tabelę rozliczeniową stanowiącą załącznik nr 1. Dalej pkt 6 § 1 strony ustaliły, że końcowe wynagrodzenie za wykonanie wszystkich prac określonych w Końcowej Tabeli Rozliczeniowej wynosi 6.594.052,23 euro netto i 1.940.741,27 zł netto. W pkt 7 § 1 zastrzeżono, iż faktura końcowa za rozliczenie całości kontraktu zostanie wystawiona po przekazaniu oświadczenia z towarzystwa klasyfikacyjnego (...) *GL zatwierdzającego wykonanie prac będących przedmiotem umowy; podpisaniu protokołu zdawczo-odbiorczego przez zamawiającego z odbiorem i podpisaniem wykonanych prac konserwacyjnych przez przedstawiciela dostawcy farb na zgodność ze specyfiką malarską; płatność faktury końcowej nastąpi przed wypłynięciem jednostki z nabrzeża tj. do dnia 30 grudnia 2015 r.

W § 2 aneksu zapisano, że wykonawca na podstawie odrębnego zlecenia udzielonego przez zamawiającego jest zobowiązany do wykonania robót określonych w końcowej tabeli rozliczeniowej (Załącznik nr 1) pkt 5 i 5a, które zostają wyłączone z przedmiotu umowy. Wykonawca wykona przedmiotowe roboty za wynagrodzeniem określonym w końcowej tabeli rozliczeniowej (Załącznik nr 1) pkt 5 i 5a w terminie uzgodnionym przez strony. Rozliczenie tych robót nastąpi po rozliczeniu obmiaru wykonanych robót na podstawie protokołu, który będzie stanowił podstawę do wystawienia faktury przez wykonawcę. Termin płatności ustalono na 14 dni. Dalej zapisano, że zakres prac opisany w § 2 aneksu (załącznik nr 1 - pkt 5 i 5a) nie obejmuje obszarów opisanych w § 2 aneksu nr (...) z dnia 16 lipca 2015 r.

Zgodnie z końcową tabelą rozliczeniową wartość robót wskazana została kwotą 6.594.052,23 euro. W pozycji budżetowej oznaczonej jako (...) wyszczególniono między innymi takie pozycje jak: „wyłączenie z prefabrykacji bloku R-1 (aneks (...)) o wartości robót 135.833,80 euro (nr pozycji 2); wyłączenie warstwy antykorozyjnej (aneks (...)) o wartości robót 22.822,80 euro (nr pozycji 5) czy wyłączenie warstw antykorozyjnej -rejonów bez antykorozyjnej o wartości robót 22.822,80 euro (nr pozycji 5a). Tabela została podpisana w imieniu spółki (...) przez wiceprezesa zarządu B. M. i R. R..

dowód: umowa karta 24-30, aneks nr 1 karta 31, aneks nr 2 karta 32, oświadczenie karta 33, oświadczenie karta 34, aneks nr 3 karta 35-36, aneks nr 4 karta 37, aneks nr (...) z załącznikami karta 38-43, aneks nr 6 karta 44, aneks nr (...), aneks nr 8 karta 50-53,

zeznania świadka B. J. (1) karta 159-160,

zeznania świadka S. N. (1) karta 160-161,

zeznania świadka K. B. karta 160 verte,

zeznania świadka D. W. karta 161,

zeznania świadka P. S. karta 161-161,

przesłuchanie B. M. karta 161 verte-162,

przesłuchania K. K. karta 162

W związku z wykonywaniem prac objętych umową nr (...) z dnia 19 listopada 2014 r. spółka (...) wystawiała na rzecz spółki (...) faktury VAT.

W dniu 10 kwietnia 2015 r. wystawiona została faktura VAT nr (...) na kwotę 1.439.460 euro tytułem prac wykonanych zgodnie z pkt 6.1. - I płatność 20 % wynagrodzenia po dostawie 1000 ton materiału stalowego na teren budowy i protokołem zaawansowania z dnia 10 kwietnia 2015 r.

W dniu 31 lipca 2015 r. wystawiona została faktura VAT nr (...) na kwotę 2.159.203,50 zł tytułem prac wykonanych zgodnie z pkt 6.1. II płatność 30 % wynagrodzenia po dostawie 90% materiału stalowego i wykonaniu 50% sekcji płaskich i zgodnie protokołem zaawansowania prac z dnia 28 lipca 2015 r.

W dniu 17 września 2015 r. wystawiona została faktura VAT nr (...) na kwotę 1.439.469 euro tytułem prac wykonanych zgodnie z pkt 6.1. III płatność 20 % wynagrodzenia po wykonaniu 50% scalonych bloków i zgodnie protokołem zaawansowania prac z dnia 17 września 2015 r.

W dniu 31 października 2015 r. wystawiona została faktura VAT nr (...) na kwotę 719.734,50 euro tytułem prac wykonanych zgodnie z pkt 6.1. IV płatność 10 % wynagrodzenia po wykonaniu 80% scalonych bloków i zgodnie protokołem zaawansowania prac z dnia 29 października 2015 r.

W dniu 28 grudnia 2015 r. wystawiona została faktura nr (...) na kwotę 2.352.808,24 euro tytułem prac wykonanych zgodnie z aneksem nr (...) do umowy na budowę pontonu o ostatecznej masie 2.494,525 ton i zgodnie z pkt 6.1. V płatność końcowa oraz protokołem końcowym z dnia 28 grudnia 2015 r. W protokole końcowym z dnia 28 grudnia 2015 r. zapisano, że dotyczy on umowy na budowę kadłuba stalowego jednostki (...) oznaczonego nr projektu (...). Nadto potwierdzono między innymi wykonanie przedmiotu zgodnie z warunkami określonymi w umowie oraz zgodnie z raportem wykonania z 8 grudnia 2015 r. zaakceptowanym przez (...), zezwolenie na holowanie i potwierdzenie wodowania wystawione przez (...). Protokół został podpisany w imieniu spółki (...) przez K. B., w imieniu spółki (...) przez wiceprezesa zarządu A. S. i w imieniu V. G. przez wiceprezesów Ł. M. i B. M..

W tym samym dniu tj. 28 grudnia 2015 r. została wystawiona faktura nr (...) na kwotę 2.387.111,76 zł tytułem prac wykonanych zgodnie z aneksem nr (...) do umowy na budowę pontonu o ostatecznej masie 2.494,525 ton i prac dodatkowych – zgodnie z protokołem końcowym z dnia 28 grudnia 2015 r.

dowód: faktura karta 54, protokół zaawansowania karta 55, faktura VAT karta 56, protokół zaawansowania karta 57, faktura VAT karta 58, protokół zaawansowania karta 59, faktura VAT karta 60, protokół zaawansowania karta 61, faktura VAT karta 62, protokół zaawansowania karta 63, faktura VAT karta 64, potwierdzenie doręczenia karta 65, protokół karta 66 , dokument w języku angielskim k. 85,

W dniu 30 grudnia 2015 r. spółka (...) sporządziła projekt aneksu nr (...) do umowy nr (...) z dnia 19 listopada 2014 r. w którym zapisała, że w związku ze zmianą zakresu robót- wyłączeniem prefabrykacji bloku nr R-1 zmianie ulega końcowa tabela rozliczeniowa, stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego aneksu (§ 1 pkt 1). Dalej zapisała, że strony ustalają, iż końcowe wynagrodzenie za wykonanie wszystkich prac określonych w końcowej tabeli rozliczeń wynosi 6.729.885,83 euro netto i 1.940,741,27 zł netto.

dowód: aneks nr (...) wraz z załącznikiem karta 83-84

W dniu 31 grudnia 2015 r. spółka (...) wystawiała na rzecz spółki (...) fakturę VAT korygującą nr (...) do faktury nr (...) na kwotę 167.075,33 euro. W treści korekty jako nazwę usługi wskazano zgodnie z aneksem nr (...) do umowy nr (...) z dnia 19 listopada 2014 r. na budowę pontonu o ostatecznej masie 2.494,525 ton. Należność wynikająca z faktury korygującej nie została uregulowana przez spółkę (...).

dowód: faktura korygująca karta 67

W piśmie z dnia 1 lutego 2016 r. spółka (...) wezwała spółkę (...) do zapłaty kwoty 397.902 euro wynikającej z noty obciążeniowej wystawionej z tytułu nieterminowej (opóźnionej o 34 dni) realizacji prac objętych umową z dnia 19 listopada 2014 r. W wezwaniu spółka (...) wskazała także na nieprawidłowości wykonania prac objętych umową ujawnionych w raportach niezgodności z dnia 29 i 30 grudnia 2015 r. Jednocześnie wskazując na brak sporządzenia przewidzianego umową protokołu końcowego wezwała do zgłoszenia gotowości odbioru końcowego prac zgodnie z warunkami umowy.

W piśmie z dnia 4 lutego 2016 r. spółka (...) wezwała spółkę (...) do zapłaty kwoty 167.075,33 euro z tytułu faktury VAT nr (...).

W odpowiedzi na pismo z dnia 1 lutego 2016 r. spółka (...) odmówiła zaś zapłaty należności wynikającej z noty obciążeniowej, zakwestionowała jej zasadność i wysokość, wskazując na odebranie prac końcowym protokołem odbioru z dnia 28 grudnia 2015 r. certyfikatem (...). Ponadto ponownie wezwała do zapłaty kwoty 167.075,33 euro i polubowne rozwiązanie sporu.

W piśmie z dnia 3 marca 2016 r. spółka (...) po raz kolejny zarzuciła, że protokół z dnia 28 grudnia 2015 r. nie spełnia wymogów określonych umową i miał zupełnie inny cel związany z przetransportowaniem kadłuba i uruchomienia płatności. W piśmie podkreślono, że wykonawca - spółka (...) nie zgłosiła gotowości odbioru prac, faktycznie nie wykonała ich w całości, protokół nie został podpisany przez wskazane w umowie osoby, forma sporządzenia jest zupełnie inna niż protokołów częściowych.

dowód: wezwanie przedsądowe karta 86-88, raport niezgodności karta 88-94, pismo karta 95-96, pismo karta 97-98, wezwanie do zapłaty karta 104,

W dniu 8 marca 2016 r. spółka (...) wystawiała na rzecz spółki (...) fakturę VAT nr (...) na kwotę 61.500 euro. W treści faktury jako nazwę usługi wskazano malowanie zgodnie z aneksem nr (...) do umowy nr (...) z dnia 19 listopada 2014 r. na budowę pontonu oraz dziennym wykazem inspekcji z dnia 8 marca 2016 r. Należność wynikająca z faktury nie została uregulowana przez spółkę (...).

dowód: faktura VAT karta 67, potwierdzenie nadania karta 69-71, dzienne wykazy inspekcji karta 72-73, raporty dzienne karta 74-82

W dalszej korespondencji strony prezentowały swoje stanowiska w zakresie zgłaszanych nieprawidłowości prac i reklamacji, terminów usunięcia wad i usterek.

W piśmie z dnia 2 września 2016 r. spółka (...) wezwała spółkę (...) do zapłaty kwoty 228.575,33 euro z tytułu faktury VAT nr (...) oraz nr 1 (...).

dowód: pismo karta 99-103, pismo karta 105, raport kontroli karta 106, wezwanie do zapłaty k. 107, korespondencja elektroniczna karta 110

Sąd zważył co następuje:

Powództwo okazało się nieuzasadnione.

Przed przejściem do rozważań natury prawnej należało dokonać oceny zgromadzonych dowodów, które posłużyły do konstrukcji stanu faktycznego.

Stan faktyczny ustalany jest zwykle przede wszystkim w oparciu o dowody pisemne. Zaoferowane dowody z dokumentów dopuszczone postanowieniem z dnia 7 grudnia 2016 roku (k.161), w szczególności umowa z dnia 19 listopada 2014 r., 8 aneksów do umowy, faktury VAT, protokoły odbioru czy korespondencja stron pozwoliły na ustalenie faktu związania stron węzłem obligacyjnym oraz umożliwiły ustalenie przebiegu jego realizacji. Sąd uznał dowody z dokumentów za wiarygodne, jako że nie powziął żadnych wątpliwości co do ich prawdziwości. Żadna ze stron nie kwestionowała też ich treści przypisując odmienną interpretację niektórym zapisom i powołując się na omyłkę ujawnioną w dokumencie w postaci aneksu nr (...) i końcowej tabeli rozliczeniowej powstałą jednak nie w wyniku nieprawidłowej treści dokumentów a w wyniku zdarzeń zaistniałych przed ich powstaniem. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania przesłuchanych świadków B. J. (2), S. N. (1) K. B., D. W. i P. S. oraz zeznania B. M. zeznającego w charakterze strony powodowej i K. K. zeznającego w charakterze strony pozwanej w zakresie, w jakim korespondowały ze sobą. Sąd nie podzielił jednak zeznań B. J. (2) i S. N. (1) oraz reprezentanta powódki B. M. w zakresie, w jakim wskazywali oni na zaistnienie podwójnego obniżenia wynagrodzenia powódki. Poza ogólnymi twierdzeniami w tym zakresie - o

czym będzie mowa poniżej - nie dysponowali oni konkretną wiedzą ani co do stanu rozliczeń ani czynności, które miałyby skutkować ewentualnym potrąceniem.

Sąd nie uwzględnił części wniosków dowodowych powódki, w tym wniosku o dopuszczenie - na wypadek gdyby pozwana zaprzeczała, iż prawidłowa kwota wynagrodzenia z aneksu nr (...) winna wynosić 6.727.885,73 euro - dowodu z opinii biegłego księgowego na okoliczność ustalenia rzeczywistego wynagrodzenia powódki. W ocenie Sądu ustalenie tej okoliczności na podstawie dostępnego materiału dowodowego nie wymagało wiadomości specjalnych. Za spóźniony, w świetle art. 207 § 6 k.p.c. z uwagi na chronologię składanych pism, Sąd uznał przy tym wniosek pełnomocnika powódki, który wniósł na ostatniej rozprawie o przeprowadzanie dowodów z odpowiedniej dokumentacji księgowej. Zgłoszenie tychże wniosków niewątpliwie mogło nastąpić już w pozwie, a najpóźniej wraz ze złożeniem pisma przygotowawczego stanowiącego ustosunkowanie się do stanowiska pozwanej w procesie. Okoliczność ewentualnej pomyłki w rozliczeniu i omyłkowego podpisania aneksu nr (...), a w konsekwencji ponownego pomniejszenia wynagrodzenia znana była stronie powodowej na etapie wystąpienia z roszczeniem o zapłatę 167.075,33 euro na drogę sądową. Przed procesem w korespondencji prowadzonej przez strony pozwana kwestionowała również zasadność żądania zapłaty kwoty 61.500 euro zatem wniosek o określenie dodatkowego terminu na ostatniej rozprawie do złożenia dodatkowych dokumentów potwierdzających zasadność tego roszczenia (faktur i zleceń) również okazał się spóźniony.

Przechodząc do oceny prawnej roszczenia podkreślić należy, że powódka dochodzi dwóch roszczeń: domaga się zapłaty w kwocie 167.075,33 euro stanowiącej część wynagrodzenia za wykonanie prac określonych w umowie nr (...) oraz zapłaty kwoty 61.500 euro stanowiącej wynagrodzenie za prace wyłączone z powyższej umowy i wykonane jako oddzielne zlecenie.

W okolicznościach niniejszej sprawy poza sporem pozostawał fakt, że strony wiązała kilkakrotnie aneksowana umowa nr (...), zawarta w dniu 19 listopada 2014 r., na mocy której pozwana powierzyła powódce jako podwykonawcy - wykonanie budowy pontonu o szacunkowej masie 2350 ton zgodnie z wymaganiami klasy (...)*GL, opisem technicznym czy standardami wykonania. Umowę, tę w ocenie Sądu należy zakwalifikować do umów o dzieło (art. 627 i n. k.c.), przez które przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Kwalifikacja prawna rzeczony umowy, nie była przedmiotem sporu pomiędzy stronami, nie była też w zasadzie kwestionowana okoliczność, że powódka określone w umowie i zlecone jej prace wykonała. Na kanwie niniejszej sprawy zasygnalizowana została również kwestia ewentualnych wad i usterek, czy opóźnienia w wykonaniu umowy niemniej okoliczności te jako pozostające ostatecznie bez znaczenia dla oceny roszczeń strony powodowej nie były przedmiotem głębszej analizy.

W myśl art. 6 k.c., który zawiera ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu, obowiązkiem powódki było wykazanie istnienia przesłanek prawotwórczych dla skutecznego dochodzenia określonego w pozwie roszczenia i zgłoszenie stosownych wniosków dowodowych. Na powódce spoczywał tym samym ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jej roszczenie w określonej wysokości. Powódka winna była zatem wykazać nie tylko, że strony zawarły umowę, w oparciu o którą wykonała ona określone prace ale w szczególności dokonane przez strony ustalenia co do wysokości wynagrodzenia. Przyjmując bowiem ustalony podział faktów na tworzące prawo, tamujące powstanie prawa oraz niweczące prawo należy wskazać, że faktów prawotwórczych w zakresie podstaw do przyznania części niuregulowanego wynagrodzenia powinna dowieść właśnie powódka jako wywodząca z nich skutki prawne.

W rozpoznawanej sprawie powódka - będąca przedsiębiorcą - swoje roszczenie o zapłatę kwoty 167.075,33 euro opiera na twierdzeniu, iż ustalone w końcowej tabeli rozliczeniowej przysługujące jej wynagrodzenie zostało wyliczone nieprawidłowo na skutek omyłki. Zażalenie owej omyłki powódka wiązała z podwójnym obniżeniem wynagrodzenia o kwoty po 167.075,33 euro. Wymieniona kwota stanowiła zaś wartość prac polegających na prefabrykacji bloku R - 1 (rufowego) wyłączonych z przedmiotu umowy. O ile więc za bezsporne, a także wynikające z materiału dowodowego przyjąć trzeba, że niewątpliwie na skutek modyfikacji zapisów umownych w aneksie nr (...) (§ 3) strony wyłączyły z zakresu prac powierzonych powódce między innymi prefabrykację bloku R -1, których wartość określona została na kwotę 167.075,33 euro i w konsekwencji tego wyłączenia w finalnym rozliczeniu przy aneksie nr (...) o tę właśnie

wartość obniżone zostało wynagrodzenie powódki, to w żaden sposób nie zostało wykazane, że takie rozliczenie nastąpiło na skutek omyłki stron. Koncepcję omyłki, której pozwana definitywnie zaprzeczyła, powódka budowała na twierdzeniu, że wcześniej przed sporządzeniem rozliczenia końcowego pozwana dokonała już potrącenia, nie wykazując jednak faktu złożenia stosownego oświadczenia w tym zakresie. Zdaniem powódki wystawiona przez nią na rzecz pozwanej faktura VAT nr (...) obejmowała całość wynagrodzenia za ten etap pracy, w tym również wynagrodzenie za prefabrykację bloku R - 1 (rufowego), a pozwana w dniu 13 listopada 2014 r. potrąciła z wynagrodzenia powódki kwotę 167.075,33 euro. Już na podstawie samych tak przedstawionych twierdzeń (zawartych w piśmie z dnia 7 listopada 2016 r.) niemożliwe jest przyjęcie, że potrącenie zostało dokonane w następstwie wystawienia faktury VAT nr (...) skoro została ona wystawiona w dniu 31 października 2015 r. (karta 60) a potrącenie miałyby nastąpić niemal rok wcześniej. Ponadto z treści faktury nr (...) wynika, że została ona wystawiona jako IV płatność - 10% wynagrodzenia po wykonaniu 80% scalonych bloków, z aneksu nr (...) z dnia 17 września 2015 r. wynika zaś, że rozliczenie między stronami umowy w zakresie kosztu prefabrykacji bloku R - 1 miało nastąpić w płatności nr III w brzmieniu określonym aneksem tj. 20% wynagrodzenia w wysokości 1.170.300 euro - po wykonaniu 50% scalonych bloków. Rozliczenie zakresu malowania bloku R1 i rozliczenie dostarczonych materiałów przez wykonawcę i zakupionych przez zamawiającego miało zaś nastąpić w końcowej płatności nr V. Powyższe nie potwierdza więc co do zasady możliwości takiego rozliczenia w płatności nr IV.

Dowodząc zasadności żądania zasądzenia części wynagrodzenia kwocie 167.075,33 euro powódka powoływała się również na zapisy księgowe, na tę okoliczność nie przedłożyła jednakże należytych dowodów. Nie przedłożyła w zasadzie żadnych dowodów księgowych, z których wynikałoby, że kwota 167.075,33 euro w istocie została potrącona na etapie wcześniejszej współpracy stron już przed podpisaniem aneksu nr (...). Powódka nawet nie wskazała w jakich okolicznościach doszło do potrącenia, czy kwestionowała skuteczność takiego potrącenia, kiedy faktycznie potrącenie nastąpiło. Przesłuchiwani zaś w sprawie świadkowie jedynie w sposób ogólny wskazywali, że doszło do podwójnego obniżenia wynagrodzenia. Również prezes zarządu B. M. nie miał dostatecznych informacji w jaki sposób i jaka wiarygodność wzajemna miała być przedmiotem potrącenia z kwotą 167.075,33 euro.

Ostateczne należało uznać, że rozliczenie stron ustalone zostało w końcowej tabeli rozliczeniowa stanowiącej załącznik do aneksu nr (...). W pozycji budżetowej oznaczonej jako (...) wyszczególniono zaś „wyłączenie z prefabrykacji bloku R-1 (aneks (...)) o wartości robót 135.833,80 euro (nr pozycji 2) i wzajemne rozliczenie ustalone na poziomie 6.594.052,23 euro. Tożsama wartość rozliczenia zastała wskazana w samym aneksie nr (...), który tak jak tabela został podpisany przez dwóch członków zarządu powódki. Do zmiany wynagrodzenia i dalszych ustaleń w sprawie końcowego rozliczenia pomiędzy stronami nie doszło. Kolejny aneks oznaczony nr 9 przygotowany przez powódkę, na który powołano się w pozwie nie został podpisany przez pozwaną, w tym zakresie strony nie doszły więc do porozumienia, pozwana nie potwierdziła zaistnienia jakiegokolwiek omyłki w rozliczeniu.

W kontekście zgłoszonego z ostrożności procesowej przez powódkę na podstawie art. 84 § 1 i 2 k.c. uchylenia się od skutków prawnych swego oświadczenia woli w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia określonego aneksem nr (...) do umowy z uwagi na wiedzę pozwanej o błędzie lub możliwość zauważenia błędu z łatwością wskazać należy, że błąd polega na różnicy między wolą a jej wyrazem (oświadczeniem), wywołanej mylnym wyobrażeniem o treści dokonywanej czynności prawnej, trudno zatem przyjąć, że można być w błędzie jedynie z przezorności. Powódka powołując się na błąd nie wskazała przy tym, że miała mylne wyobrażenie o jego treści. Treść oświadczenia o wzajemnym rozliczeniu stron jest jednoznaczna. Wprawdzie błędem co do treści czynności prawnej może być niezgodne z rzeczywistością wyobrażenie o wartości przedmiotu czynności, z twierdzeń powódki jednak wynika, że jej wyobrażenie o ostatecznym stanie rozliczeń było zgodne z ustaleniami stron, a więc co do zasady zgodne z rzeczywistością. Nie sposób też przejąć, że to powódka została wprowadzona w błąd, a pozwana o błędzie wiedziała lub mogła z łatwością błąd zauważyć skoro tożsame argumenty odnieść można do wiedzy powódki. W przypadku gdy błąd był wywołany wcześniejszym potrąceniem wzajemnych roszczeń z taką samą łatwością błąd mogła wykryć powódka. Trudno też przyjąć, że błąd wywołała sama pozwana skoro do omyłki doszło na skutek ostatecznego rozliczenia obu stron.

Odnosząc się do drugiej części roszczenia o zapłatę kwoty 61.500 euro wskazać należy, że w aneksie nr (...) strony zgodnie ustaliły, że dla powódki udzielone zostanie odrębne zlecenie w zakresie prac objętych tym wynagrodzeniem. Jak wykazało postępowanie dowodowe, co też nie było sporne pozwana nigdy takiego zlecenia w formie pisemnej nie udzieliła. Co znamienne wszystkie inne ustalenia strony procesu dokumentowały na piśmie. Także w umowie stron w rozdziale II umowy zatytułowanym „Zmiana zakresu prac” zapisano, że wszelkie zmiany muszą odbywać się w formie pisemnych aneksów do umowy, w rozdziale XI pkt 11.1. zapisano z kolei, że wszystkie zmiany i ustalenia do niniejszej umowy będą wymagały aneksu do umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności. W świetle powyższego w ocenie Sądu stwierdzić należy, że powódka dopiero na podstawie takiego zlecenia zobowiązana była do wykonania robót. Przesłuchiwani w sprawie świadkowie B. J. (2) i S. N. (2) wskazywali wprawdzie, że zlecenie było udzielone, nie wiedzieli jednak kto dokładnie polecenie wykonania prac wydał. W § 2 aneksu nr (...) zapisano również, że wykonawca wykona przedmiotowe roboty za wynagrodzeniem określonym w końcowej tabeli rozliczeniowej pkt 5 i 5a. W tychże punktach tabeli wymieniona została zaś łączna kwota 72.822,80 netto objęta pozwem faktura opiewa zaś na kwotę 61.500 brutto. W aneksie przewidziano nadto, że rozliczenie robót ma nastąpić po rozliczeniu obmiaru wykonanych robót na podstawie protokołu, który będzie stanowił podstawę do wystawienia faktury przez wykonawcę. Postępowanie dowodowe nie wykazało, ażeby w ogóle dokonano obmiaru prac oraz, że był sporządzony protokół odbioru robót wykonanych w tym zakresie przez stronę powodową. Wbrew wywodom powódki dowodu takiego nie mógł stanowić protokół odbioru końcowego sporządzony w dniu 28 grudnia 2015 r. skoro prace związane z malowaniem, w tym polegające na przygotowaniu powierzchni jak wynika z raportów dziennych i wydruków warunków atmosferycznych wykonane były w lutym 2016 r. Certyfikat (...) (niezależnej jednostki klasyfikacyjnej) z dnia 23 grudnia 2015 r. również został wystawiony sprzed daty wykonania prac. Protokół odbioru był zresztą jak dowodziła pozwana dokumentem przygotowanym na potrzeby kontraktu z armatorem i uruchomienia płatności przez bank. Powyższe potwierdził świadek K. B. reprezentujący spółkę (...) pełniącą rolę „projekt monitora”. Na to wskazywała też pozwana w korespondencji prowadzonej przed procesem, wzywając powódkę do prawidłowego zgłoszenia prac do odbioru. Nadto wbrew zapisom umowy zawartym w rozdziale IX ust. 9.1. protokół nie został podpisany przez uprawnione do tego osoby. Przedstawicielami ze strony zamawiającego odpowiedzialnymi za nadzór nad realizacją umowy w tym za zatwierdzanie protokołów zdawczo-odbiorczych wyznaczeni zostali bowiem K. F. i P. S.. Trudno również uznać, że strona powodowa wzywała pozwaną czy zgłaszała gotowość do dokonania odbioru wykonanych prac. Reasumując na podstawie materiału dowodowego w postaci dokumentów, a także na podstawie dowodów osobowych niemożliwe było zweryfikowanie przez Sąd czy prace, które objęte są fakturą nr (...) wystawioną na kwotę 61.500 euro, rzeczywiście zostały wykonane przez podwykonawcę strony powodowej, a jeżeli tak to w jakim zakresie, jaka była jakość tych prac i czy za te prace należy się wynagrodzenie na podstawie umowy skoro między stronami takiego zlecenia nie było. Wystawiona przez powódkę faktura VAT nie jest źródłem stosunku cywilnoprawnego i nie stanowi, zwłaszcza wobec jej niepodpisania i odmowy zapłaty przez drugą stronę, wyrazu akceptacji zobowiązania co do jego istnienia i wysokości.

W tym stanie rzeczy wobec nie wykazania zasadności zgłoszonych w pozwie roszczeń powództwo podlegało oddaleniu w całości o czym orzeczono jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu zawartych w pkt II wyroku Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, w myśl art. 98 § 1 k.p.c. Powódka przegrała sprawę i zobowiązana jest do zwrotu poniesionych przez pozwaną kosztów obejmujących opłatę od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w wysokości 14.400 zł ustalone zgodnie z § 2 pkt 7 zw. z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1840 w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia pozwu).

Sygn. akt VIII GC 492/16

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)